

Rijksoverheid

Intentieverklaring

Cultureel Erfgoed Rijksoverheid

Intentieverklaring

Cultureel Erfgoed
Rijksoverheid

Inleiding

De Rijksoverheid is eigenaar van een deel van het cultureel erfgoed in Nederland. Als leden van de Raad voor Vastgoed Rijksoverheid (RVR) zijn wij ons bewust van onze voorbeeldrol. We willen als eigenaars en beheerders samen het rijksbeleid voor cultureel erfgoed vertalen en uitdragen en zo een voorbeeld zijn voor andere monumenteigenaren.

Doel

Met deze verklaring benoemen we thema's waarin we de ambitie hebben om samen te werken. Centraal staan daarbij een klantgericht en kosteneffectief beheer van de monumentale portefeuille, het zoeken naar maatschappelijke meerwaarde en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. De samenwerking zorgt ervoor dat we efficiënter werken binnen onze organisaties en dat er meer ruimte komt voor experimenten en innovaties.

Uitvoering

In aansluiting op deze ambitie hebben we een uitvoeringsprogramma opgesteld. Met dit programma pakken we concrete projecten op om de samenwerking vorm te geven. De RVR beoordeelt dit uitvoeringsprogramma los van deze verklaring. De samenwerking vindt plaats binnen de reguliere bedrijfsvoering van de diensten. Als dat niet mogelijk is, is dit een gesprekspunt in de RVR.

De RVR evalueert elke twee jaar de werking van deze verklaring. Het uitvoeringsprogramma verandert mee met de actualiteit en wordt door de RVR-werkgroep Cultureel Erfgoed elk jaar geactualiseerd.

Opbouw

Deze verklaring richt zich op samenwerking tussen de uitvoerende vastgoeddiensten op drie terreinen:

- A. [Zicht op het erfgoed in rijkseigendom en de betrokken medewerkers](#)
- B. [Omgang met erfgoed in de reguliere bedrijfsvoering van de vastgoeddiensten](#)
- C. [Inzet van erfgoed in relatie tot actuele vraagstukken](#)

Raad voor Vastgoed Rijksoverheid (RVR)

De samenwerkende organisaties binnen de RVR, eigenaren en beheerders

- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
- Nationale Politie
- ProRail
- Rijksvastgoedbedrijf
- Rijkswaterstaat
- Staatsbosbeheer
- Ministerie van Veiligheid en Justitie
- Ministerie van Defensie (vertegenwoordigd door het Rijksvastgoedbedrijf)

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is agendalid van de RVR en adviseert over waarden en ontwikkelmogelijkheden van erfgoed.

Bereik

Deze intentieverklaring richt zich op materieel erfgoed in rijksbezit en zijn ruimtelijke context. De verklaring richt zich op **monumenten** met een **beschermde status**. Daarnaast kan het leerervaringen opleveren voor karakteristiek erfgoed zonder monumentale status.

Monumenten:

- Gebouwde monumenten, inclusief interieurs en infrastructurele objecten
- Archeologische monumenten
- Groene monumenten

Beschermde status zoals:

- UNESCO Werelderfgoed
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- Gemeentelijke monumenten
- Beschermde stads- en dorpsgezichten

▲ COA | Baexem
▼ RWS | Haringvlietsluizen

A. Zicht op erfgoed bij het Rijk

1. Inzicht in de voorraad

Wij hebben een volledig overzicht van het erfgoed in Rijkseigendom en -beheer en delen dit met elkaar. Mutaties en toekomstige ontwikkelingen zijn goed in beeld. We leveren gegevens over de voorraad aan voor de Erfgoedmonitor en Erfgoedbalans van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap.

2. Aanspreekpunt en netwerk

De samenwerkende diensten zijn verantwoordelijk voor en aanspreekbaar op de kwaliteit van het cultureel erfgoed in rijksbezit. Iedere vastgoeddienst heeft een aanspreekpunt voor erfgoed. Deze aanspreekpunten treffen elkaar in de RVR-werkgroep Cultureel Erfgoed, die een loketfunctie binnen het Rijk vervult. Vanuit de werkgroep worden de thema's uit deze verklaring gecoördineerd, gemonitord en besproken in de RVR.

▼ SBB | Fort bij Rijnauwen

▲ COA | Wageningen
▼ RWS | Lorentzsluizen Afsluitdijk

B. Erfgoed in de reguliere bedrijfsvoering van vastgoeddiensten

3. Portefeuillemanagement

Wij gaan zorgvuldig om met het erfgoed dat bij ons in eigendom of beheer is. Ook bij verkrijging en vervreemding wegen wij de culturele waarde. In onze bedrijfsbrede portefeuillestrategieën en in de gezamenlijke rijksvastgoedportefeuillestrategie (RVPS) beschrijven wij onze aanpak. Ook leveren wij een bijdrage aan de rol die erfgoed kan spelen in de MIRT-gebiedsagenda's.

Ons erfgoed heeft bij gebruik een passende functie en bij leegstand en verkoop zetten wij in op een verantwoorde instandhouding. Wij wegen de verschillende belangen in deze processen zorgvuldig af.

4. Beheer

Met periodieke controles en meerjarige onderhoudsprogramma's zorgen wij voor inzicht in de staat van onze objecten. Onze aandacht voor culturele waarden borgen we in de reguliere onderhoudsprogramma's.

Voor waardestellend onderzoek gebruiken wij de richtlijnen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Bij een noodzakelijke aanpassing van een object hebben wij oog voor het behoud van het monument en de specifieke kenmerken.

5. Kennis

Wij hebben de kennis en vaardigheden in onze organisaties in beeld. Wij helpen elkaar door elkaars expertise te raadplegen en te gebruiken. We organiseren samen opleidingen, trainingen en lezingen. Kennis over cultureel erfgoed wordt aangeboden in bestaande opleidingsprogramma's. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) fungeert voor de vastgoeddiensten als Shared Service Faciliteit op het gebied van erfgoed.

6. Marktbenadering

Wij verkennen op een aantal terreinen of een gezamenlijke benadering van de markt voordelen biedt. Waar wenselijk en mogelijk kopen we gezamenlijk expertise, diensten en producten in. We maken waar mogelijk de te verwachten aan- en verkopen van de RVR-leden inzichtelijk en delen onze ervaringen bij het benaderen van de markt.

7. Communicatie en beleving

Wij zorgen ervoor dat het publiek ons cultureel erfgoed kent en kan beleven, bij voorkeur door het waar mogelijk toegankelijk te maken. Ervaring met activiteiten, evenementen en publieksdagen delen we met elkaar. Gegevens en publicaties delen wij zoveel mogelijk met elkaar en met het publiek.

▼ ProRail | Gebouw de Inktpot

▲ COA | Sweikhuizen

▼ RVB | Huis Doorn kroonluchters, historische interieurs

▲ COA | Gilze en Rijen

▼ SBB | King Arthur Opera Fort bij Rijnauwen

C. Inzet van erfgoed voor actuele vraagstukken

8. Wet- en regelgeving

We delen met elkaar en met het publiek hoe we als eigenaar en beheerder omgaan met nieuwe wet- en regelgeving zoals de Erfgoedwet en Omgevingswet. Dit kan andere erfgoedeigenaren helpen.

9. Duurzaamheid

Duurzaam handelen is het uitgangspunt bij alle activiteiten van het Rijk. Wij onderzoeken hoe we ons erfgoed duurzaam in stand kunnen houden en ontwikkelen. Energiebesparing, duurzaam opwekken van energie en een circulaire omgang met materialen zijn aspecten van duurzaamheid. Voor veel erfgoed is dit een extra uitdaging die wij samen aangaan.

10. Veiligheid

Op het gebied van veiligheid werken wij samen en delen wij onze expertise. Voorbeelden zijn de toegangsbeveiliging van monumenten, de waterveiligheid van collecties, niet gesprongen explosieven, brandveiligheid, ARBO-eisen en publiekveiligheid.

11. Omgevingswaarde

Erfgoed kan de kwaliteit en uitstraling van een gebied verbeteren en de ontwikkeling van een gebied aanjagen. Wij willen deze meerwaarde van erfgoed inzetten bij gebiedsontwikkeling, tijdelijke exploitatie, herbestemming en transformatie. Wij overleggen met elkaar en met lokale belanghebbenden hoe we de meerwaarde definiëren.

12. Maatschappelijke behoefte

We verbinden het gebruik en beheer van erfgoed aan maatschappelijke behoeften. We delen kennis en ervaring op het vlak van educatie, het inschakelen van vrijwilligers of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, de samenwerking met verenigingen en stichtingen en het leggen van zinvolle connecties met zorginstellingen. Wij bieden ruimte voor experimenten en stimuleren innovaties.

Colofon

- Opgesteld door de RVR-werkgroep cultureel erfgoed
- Uitgave: september 2017
- Contact met het secretariaat van de RVR: postbus.RVB.RVR@rijksoverheid.nl
- Website: vastgoedvanhetrijk.nl

Foto omslag: ProRail | Tulpenburgh

Bijlage

Uitvoeringsprogramma

▼ [RVB | Klok op terrein KoningWillem III Kazerne Apeldoorn](#)

Dit is een uitgave van de Raad voor Vastgoed Rijksoverheid
www.vastgoedvanhetrijk.nl

September 2017